

เกษียณอายุก่อนสิ้นสุดสัญญาจ้างกับองค์การมหาชน ... ต้องจ่ายค่าชดเชยหรือไม่ ?

โดย นายปกครอง

คดีที่น่าสนใจในคอลัมน์ “อุทาหรณ์จากคดีปกครอง” วันนี้ ... เป็นกรณีการเรียกร้องให้จ่ายค่าชดเชยจากการที่ต้องออกจากงานก่อนครบกำหนดเวลาตามสัญญาจ้าง เพราะเหตุเกษียณอายุของเจ้าหน้าที่ในสังกัดองค์การมหาชนแห่งหนึ่ง ซึ่งอ้างว่าถือเป็นการเลิกจ้างโดยไม่มีความผิด และเป็นกรณีที่มีสิทธิได้รับค่าชดเชยตามกฎหมายคุ้มครองแรงงาน โดยการจ่ายค่าชดเชยต่าง ๆ ขององค์การมหาชนไม่ควรมีมาตรฐานที่ต่ำกว่ากฎหมายคุ้มครองแรงงาน

บทสรุปเกี่ยวกับการจ่ายค่าชดเชยขององค์การมหาชนหรือหน่วยงานที่ไม่ได้มุ่งเน้นการแสวงหากำไรทางเศรษฐกิจเป็นหลักในกรณีดังกล่าวจะเป็นอย่างไร ... มาติดตามกันครับ

คดีนี้ ... ผู้ฟ้องคดีเป็นอดีตเจ้าหน้าที่ในสังกัดสถาบันเทคโนโลยีป้องกันประเทศ (ผู้ถูกฟ้องคดี) ตำแหน่งผู้อำนวยการฝ่าย มีกำหนดระยะเวลาการจ้างงาน ๒ ปี แต่ปรากฏว่าผู้ฟ้องคดีมีอายุครบ ๖๐ ปี บริบูรณ์เสียก่อน ทำให้สัญญาจ้างต้องสิ้นสุดลงทั้งที่ยังไม่ครบกำหนดเวลาการจ้างงาน ผู้ฟ้องคดีจึงได้มีหนังสือถึงผู้ถูกฟ้องคดีเพื่อขอให้จ่ายค่าชดเชยการเลิกจ้างโดยไม่มีความผิดตามสัญญาจ้าง รวมทั้งอ้างมาตรา ๑๘๘ แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. ๒๕๔๑ ที่กำหนดให้นายจ้างจ่ายค่าชดเชยให้แก่ลูกจ้างซึ่งเลิกจ้างไม่ว่าจะเป็นเพราะเหตุสิ้นสุดสัญญาจ้างหรือเหตุอื่นใด

ผู้ถูกฟ้องคดีปฏิเสธโดยให้เหตุผลว่า การที่เจ้าหน้าที่หรือผู้ปฏิบัติงานมีอายุครบ ๖๐ ปีบริบูรณ์ย่อมเป็นผู้ขาดคุณสมบัติการเป็นเจ้าหน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดี ซึ่งถือเป็นการพ้นจากตำแหน่งโดยผลของกฎหมายมิใช่เป็นการเลิกจ้างโดยไม่มีความผิดที่จะมีสิทธิได้รับค่าชดเชย อีกทั้งผู้ถูกฟ้องคดีเป็นองค์การมหาชนที่จัดตั้งขึ้นตามพระราชกฤษฎีกาที่ออกตามความในพระราชบัญญัติองค์การมหาชน พ.ศ. ๒๕๔๒ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อแสวงหากำไรเป็นหลัก ซึ่งกฎกระทรวง (พ.ศ. ๒๕๔๑) ออกตามความในพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. ๒๕๔๑ กำหนดมิให้นำเรื่องค่าชดเชยตามกฎหมายคุ้มครองแรงงานมาใช้บังคับแก่นายจ้างที่มีได้แสวงหากำไรทางเศรษฐกิจ ผู้ถูกฟ้องคดีจึงไม่จำเป็นต้องจ่ายค่าชดเชยให้แก่ผู้ฟ้องคดีแต่อย่างใด ผู้ฟ้องคดีไม่เห็นด้วยจึงนำคดีมาฟ้องต่อศาลปกครอง

คดีมีประเด็นปัญหาที่น่าสนใจว่า ... ผู้ถูกฟ้องคดีในฐานะองค์การมหาชนต้องจ่ายค่าชดเชยให้แก่ผู้ฟ้องคดี ในกรณีสิ้นสุดสัญญาจ้างก่อนกำหนดเพราะเหตุครบเกษียณอายุหรือไม่ ?

ศาลปกครองสูงสุดพิจารณาแล้วเห็นว่า เมื่อผู้ถูกฟ้องคดีจัดตั้งขึ้นโดยพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งสถาบันเทคโนโลยีป้องกันประเทศ (องค์การมหาชน) พ.ศ. ๒๕๕๑ มีฐานะเป็นหน่วยงานของรัฐ และเป็นนิติบุคคลตามมาตรา ๖ แห่งพระราชบัญญัติองค์การมหาชน พ.ศ. ๒๕๔๒ มีวัตถุประสงค์ในการศึกษา ค้นคว้า วิจัย และพัฒนาโครงการขนาดใหญ่ด้านเทคโนโลยีป้องกันประเทศ ผู้ถูกฟ้องคดีจึงเป็นองค์การมหาชนที่ดำเนินกิจการอันเป็นบริการสาธารณะทางด้านเทคโนโลยีป้องกันประเทศ โดยไม่มีวัตถุประสงค์เพื่อแสวงหากำไรเป็นหลัก จึงได้รับยกเว้นให้ไม่ต้องปฏิบัติตามบทบัญญัติในหมวดค่าชดเชยตามพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. ๒๕๔๑ (ใช้บังคับขณะเกิดข้อพิพาท) อีกทั้ง ข้อ ๑๘ ของข้อบังคับสถาบันเทคโนโลยีป้องกันประเทศ (องค์การมหาชน) ว่าด้วยการบริหารงานบุคคล พ.ศ. ๒๕๕๒ และตามสัญญาจ้างได้กำหนดไว้แล้วว่า เจ้าหน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดีไม่อยู่ภายใต้บังคับแห่งกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองแรงงาน

ดังนั้น การที่ผู้ถูกฟ้องคดีจะต้องจ่ายค่าชดเชยให้แก่ผู้ฟ้องคดีหรือไม่ จึงไม่อยู่ภายใต้บังคับของกฎหมายคุ้มครองแรงงาน และการที่ผู้ฟ้องคดีพ้นจากตำแหน่งเนื่องจากครบเกษียณอายุ นั้น สัญญาจ้างย่อมสิ้นสุดลงตามข้อ ๑๑ วรรคหนึ่ง (๒) ของข้อบังคับสถาบันเทคโนโลยีป้องกันประเทศ (องค์การมหาชน)

ว่าด้วยการบริหารงานบุคคล พ.ศ. ๒๕๕๒ และข้อกำหนดในสัญญา โดยถือว่าเป็นผู้ขาดคุณสมบัติการเป็นเจ้าหน้าที่ในสังกัดซึ่งกำหนดให้ต้องมีอายุไม่เกิน ๖๐ ปีบริบูรณ์ อันถือเป็นการสิ้นสุดสัญญาจ้างโดยผลของกฎหมาย ไม่ใช่กรณีที่ถูกฟ้องคดีเลิกจ้างผู้ฟ้องคดีโดยไม่มีความผิดตามสัญญาจ้างที่จะมีสิทธิได้รับค่าชดเชยตามมาตรา ๓๘ แห่งพระราชบัญญัติองค์การมหาชน พ.ศ. ๒๕๔๒ และข้อ ๑๑ ของระเบียบสถาบันเทคโนโลยีป้องกันประเทศ (องค์การมหาชน) ว่าด้วยการทำสัญญาว่าจ้างเจ้าหน้าที่และลูกจ้างและการจ่ายค่าชดเชย พ.ศ. ๒๕๕๒ การที่ผู้ถูกฟ้องคดีไม่จ่ายค่าชดเชยให้แก่ผู้ฟ้องคดีจึงไม่ถือว่าเป็นการกระทำผิดสัญญาจ้าง เนื่องจากผู้ฟ้องคดีไม่มีสิทธิได้รับค่าชดเชยในกรณีดังกล่าว จึงพิพากษายกฟ้อง (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ. ๗๑๓/๒๕๖๔)

จากคดีดังกล่าว ... ศาลได้วินิจฉัยให้เกิดความชัดเจนเกี่ยวกับการจ่ายค่าชดเชยการเลิกจ้างของเจ้าหน้าที่ในสังกัดองค์การมหาชนหรือหน่วยงานที่ไม่ได้แสวงหากำไรทางเศรษฐกิจเป็นหลัก ซึ่งได้รับการยกเว้นให้ไม่ต้องอยู่ภายใต้บังคับของกฎหมายคุ้มครองแรงงาน ฉะนั้น การเกษียณอายุก่อนครบกำหนดเวลาตามสัญญาจ้างจึงถือเป็นการสิ้นสุดสัญญาจ้างโดยผลของกฎหมาย เนื่องจากขาดคุณสมบัติการเป็นเจ้าหน้าที่ขององค์การมหาชนที่สังกัด โดยศาลปกครองเห็นว่าไม่มีสิทธิได้รับค่าชดเชยการเลิกจ้างจากเหตุดังกล่าว

อย่างไรก็ตาม ปัจจุบันสถาบันเทคโนโลยีป้องกันประเทศ (องค์การมหาชน) ผู้ถูกฟ้องคดีในคดีนี้ได้มีการออกข้อบังคับสถาบันเทคโนโลยีป้องกันประเทศว่าด้วยการบริหารงานบุคคล พ.ศ. ๒๕๖๒ ซึ่งมีข้อกำหนดอย่างชัดเจนว่าให้สถาบันเทคโนโลยีป้องกันประเทศฯ จ่ายค่าตอบแทนการเลิกจ้างให้แก่เจ้าหน้าที่หรือลูกจ้างที่สิ้นสุดสัญญาจ้างเนื่องจากครบเกษียณอายุ ๖๐ ปีบริบูรณ์ ดังนั้น การที่องค์การมหาชนหรือหน่วยงานที่ไม่ได้แสวงหากำไรทางเศรษฐกิจเป็นหลัก จะจ่ายค่าชดเชยกรณีดังกล่าวหรือไม่ ย่อมขึ้นอยู่กับว่าหน่วยงานนั้น ๆ ได้มีการออกระเบียบหรือข้อบังคับกำหนดให้จ่ายค่าชดเชยหรือค่าตอบแทนในกรณีการเกษียณอายุไว้เป็นการเฉพาะหรือไม่ ถ้ามีก็ย่อมต้องจ่ายค่าชดเชยตามที่กำหนดไว้ในข้อบังคับของหน่วยงานนั้น ๆ ซึ่งในปัจจุบันก็มีทั้งหน่วยงานที่มีและไม่มีการออกข้อบังคับในกรณีดังกล่าวเอาไว้ครับ ...

(ปรึกษาคดีปกครองได้ที่สายด่วนศาลปกครอง ๑๓๕๕)